■ כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות ■

בסוד שיח



■ בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת אמור ■ י"ד אייר ה'תש"ע ■ 28.04.2010 ■ גליון מס' 67 ■

תפוצה לכל קהילות ישראל

לא בדיוק עצמאית

/ פרופ. ג'ראלד (גרשון) שטיינברג

פרופ' ג' שטיינברג נמנה עם חשובי המרצים במדעי המדינה ושמו הולך לפניו בכל מדינות המערב. גם יריביו האידיאולוגיים מאשרים כי אמינותו אינה מוטלת בספק. אשר-על-כן: אנא הפיצו לכל מכריכם בארץ ובחו"ל את המובא להלן כדי שיפנימו סוף סוף שאירופה לא שינתה את אופיה ופניה, וכי אירופה הנוצרית מעוניינת בחיסולה של מדינת ישראל, אלא שהפעם היא עושה זאת בשיטות מתוחכמות יותר מאשר בגז ציאניד ובקרמטוריומים. הפעם עומדים לרשותה גם יהודונים שפלים העושים שליחותה בנאמנות .ש. שאול

62 שנה לאחר הלידה של ריבונותה, המדינה היהודית עודנה נאבקת על עצמאות אמיתית. מלבד איומי השמדה של ההנהגה האיראנית וגרורותיה, דמוקרטיות אירופיות מבזבזות מיליוני אירו, לישׂ"ט, ודולר בכדי לתמרן את החברה והפוליטיקה הישראלים. ממון אירופי זה, סודי ברובו, מספק כספים לארגוני החברה האזרחית, ביניהם בצלם, יש דין, עיר עמים, הועד הציבורי נגד עינויים, שלום עכשיו ותריסר ארגונים אחרים. תופעה זו מערערת את הריבונות היהודית ואת הזכות שלנו לקבוע את גורלנו.

כאשר כמות כספים כה גדולה ברשותם, מנהיגי הארגונים שממומנים על ידי ממשלות זרות מחזיקים לעיתים קרובות בהשפעה גדולה בהרבה מאשר נבחרי הציבור. עם רטוריקת זכויות האדם באמתחתם, הם קובעים מטרות פוליטיות, מקימים שדולות בכנסת והאו"ם, ושולטים בשיח התקשורתי.

לדוגמא, תחת המסווה של חברה אזרחית ותוך שימוש בכספי משלם המיסים האירופי ותרומות מהקרן החדשה לישראל, משרדי בצלם בוושינגטון ולונדון מקדמים את עלילות הדם שבדו"ח גולדסטון. במקביל, קואליציית הנשים למען השלום קוראת לחרם, סנקציות ומשיכת השקעות (BDS) - במטרה לפגוע בחברות ישראליות. פעילי שוברים שתיקה הוזמנו לטייל ברחבי אירופה (כל ההוצאות משולמות מראש) ולהכריז שישראל, ולא החמאס או חזבאללה, היא "פושעת המלחמה" האמיתית.

בצורה זו של ניאו-קולוניאליזם אירופי, קבוצות אלו דוחפות את המדיניות שאותה בוחרים הפטרונים שלהם. כתוצאה מכך, מספר קטן של דו"חות של קבוצות "זכויות אדם" עוסקים בגלעד שליט, נשים שהן קורבן לכבוד המשפחה במגזר הערבי, ונושאים אחרים שחסרים באג'נדה האירופית.

מימון זה גם מתמרן את השיח הישראלי. רבים מהתיקים שמובאים לבית המשפט העליון וקשורים בנושאי ליבה כמו שלום ומלחמה, זכויות אדם וביטחון, מובאים בידי ארגונים שזוכים לתמיכת הממשלות האירופיות. באמצעות משאביהם העצומים, ארגונים כמו בצלם והאגודה לזכויות האזרח נהנים מיתרון לא הוגן על פני קבוצות אחרות.

מספר עורכי דין ממשלתיים בארץ קיבלו מלגות מקבוצות אלו שמחזיקות באידיאולוגיה צרה במהלך הכשרתם. כמה מהעיתונאים המשפיעים ביותר גם קשורים הדוקות לארגונים שממומנים על ידי הקרן החדשה לישראל וממשלות אירופה. לא יהא זה מפתיע לגלות את ההשפעה של ארגונים אלו בחינוך האידיאולוגי של ענת קם, אשר טענה שהיא חושפת "פשעי מלחמה" כאשר העתיקה מסמכי צבא סודיים והעבירה אותם לעיתונות.

הכסף שנועד לתמוך בקולוניאליזם אירופי זה מוקצה בידי פקידים לא ידועים בבריסל, לונדון, שטוקהולם, אוסלו, האג, מדריד, ברצלונה, ועוד אחרות באירופה - ללא צורך בשום דיווח ציבורי. בסירובם לגלות כל מימד משמעותי של תהליך קבלת ההחלטות שלהם, פקידי האיחוד האירופי מפרים את חוקי השקיפות שלהם עצמם.

בכדי לזכות בעצמאותה האבודה של ישראל, הצעד הראשון שדרוש הוא לספק לציבור הישראלי את המידע בנושא זה. קבוצה של חברי כנסת ממספר מפלגות קידמו הצעת חוק שתחייב שקיפות מימונית - בייחוד בנוגע לכספים שמגיעים מממשלות זרות.

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

פרקים בעולמה של רבנות הקהילה בישראל מייסדי תנועת המוסר בליטא

דרכם של ישיבות ליטא הושפעה מאז תחילת המאה התשע עשרה מאישיותו ודרך חייו של הגאון מוילנה...

המשך בעמ' 2

ותשובה ותפילה וצדקה

דיברתי כבר ביומא דהילולא של זקה"ק מצאנז זי"ע אודות המצב השורר כיום בארץ ישראל ובעולם כולו...

המשך בעמ' 4

חוק וסדר והפעם: שוחד

לאור פניות רבות שהיו אלי לפרסם מאמרים בסוגיית המשפט הפלילי, החלטתי להביא בפניכם סידרת מאמרים בנושא...

המשך בעמ' 6

שו"ת קיץ

שאלה: האם מותר לנו להתרחץ בשבת בים? האם מותר לנו להתרחץ בברכת המלון?...

המשך בעמ' 7

סיפור לשבת

כולנו מסובין

פתח ואמר: שמעתי מאדמו"ר הרה"צ רבי יואל מאסקאוויטש משאץ זצ"ל במאנטריאול...

המשך בעמ' 5

שביבים

■ פסח השני החל היום: המשמעות

■ הקדושים בהילולא דרשב"י בל"ג בעומר

■ אדמו"ר ציוני-דתי?!

■ האמנם יום עצמאות?

המשך בעמ' 7

אולם סודיות היא כוח, והקרן החדשה לישראל יצאה במסע פרסום שמטרתו לבלום את השקיפות הזאת באמצעות דיס-אינפורמציה. הארגונים הלא ממשלתיים חוששים שאם ידגישו את המימון הממשלתי הזר שהם מקבלים בזמן שהם עוסקים בפעילות פוליטית, ערכם בעיני החברה הישראלית ירד.

לאחר 62 שנים של עצמאות ישראלית, יש עוד מקום רב לשיפור. כמה ממדים יקחו עוד שנים רבות, אולם אחרים, ביניהם הפסקת ההשפעה הסודית והמופרזת של ממשלות זרות על החלטות יסוד ישראליות, נמצאים בהישג ידינו.

ג'ראלד שטיינברג הוא הנשיא של NGO Monitor ופרופסור למדעי החברה באוניברסיטת בר-אילן.

פרקים בעולמה של רבנות הקהילה בישראל

מאמר חמישים ושנים בסידרה

/ הרב אהרן כ"ץ*

מייסדי תנועת המוסר בליטא

דרכם של ישיבות ליטא הושפעה מאז תחילת המאה התשע עשרה מאישיותו ודרך חייו של הגאון מוילנה. למדנותו המופלגת של הגאון הובנה על ידי בני דורו ואצל תלמידי תלמידיו לא רק בהיקף העצום של ידיעת התורה והבנתה אלא גם בהתמסרות המוחלטת ללימוד התורה, ובשקידה הממלאת את כל החיים. כך נהג הגאון בנעוריו שעה שישב ימים ולילות כמעט ללא כל הפסקה ושקד על לימוד התורה, כך נהג גם אחרי נישואיו שעה שקיבל על עצמו גלות ונדד בקהילות השונות בעיקר באזור פרוסיה. הגאון נמנע מלהתרועע עם אנשים וזו הסיבה שאפילו תלמידים רבים לא היו לו. הגאון לא היה רב בעיר, ולא היה ראש ישיבה. וכך כתב הרב ישכר בער בן הרב תנחום בהקדמה לספר מעשה רב, כפי שהובאו הדברים בספר הגר"א שערך הרב י.ל. מימון זצ"ל. "וכל המסתכל ומשגיח ברבנו ז"ל , עמלו בתורה ושקידתו הנפלאה יומם ולילה בלי התרשלות ורפיון כהרף עין ומתבונן איך היה מסולק בדעותיו מכל ענייני העולם עובר וחמודותיה ועסקיה וטרדותיה כאילו אינו בעולם רק עומד במרום כאחד מצבא השמים אל יתמה על החפץ איך זכה לקניינים הללו אשר עין לא ראתה ולא שמעתן אוזן מעולם כי אם לחכמי התנאים והאמוראים אכן ישוב יתפלא איך זכינו אנו בדור יתום ואפל כזה לאיש אשר אלה לו וחכמת אלוק בקרבו". (ספר הגר"א א' עמ' שמ"ד).

בקרב תלמידיו של הגאון וגדולי החכמים של תחילת המאה התשע עשרה עולה ביתר התוקף שאלת היחס שבין תורה ויראה. החסידות שכבר התפתחה באופן ניכר בקהילות ישראל במזרח אירופה שמה כידוע את עיקר הדגש על דרכי עבודת ה' ואהבתו. החסידות נטעה בקרב העם את התחושה שלימוד תורה כפי שהוא מקובל אצל גדולי הלומדים ואשר שם את הדגש על הידע וההעמקה בספרות ההלכה לרבדיה השונים אינו נותן מענה לצורך האנושי לעבוד את הבורא ולדבקה בו. תלמידי ה"בעל שם טוב" ביקשו לתת פירוש חדש למונח "תורה לשמה". לטעמם, מחייב לימוד התורה לשמה להיות כרוך בחוויה רוחנית עילאית של דבקות בבורא. את הספר "נפש החיים" של ר' חיים מוולוז'ין יש לראות בין היתר כויכוח של ר' חיים עצמו ושל חבריו ממשיכי מסורת הגאון מוילנה על שמירת מעמדו המסורתי של הלימוד בבית המדרש ועל שמירת המטרה של ידיעת התורה והבנתה כמטרה המרכזית של הלומד תורה לשמה. (עיין בהרחבה בנושא זה בספרו של נחום לאם "תורה לשמה"). לעניין ה ראוי להביא את אשר כתב ר' חיים מוולוז'ין בספרו נפש החיים. ר' חיים הזכיר את ה"מדרש תהילים" על הפסוק: "יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי". לדברי ה"מדרש תהילים" ביקש דוד המלך שיהיו דבריו מתקיימים לדורי דורות "ולא יהיו קורין בהם, כקורא בספרי מירס". (הכוונה כנראה להומרוס. לעומת זאת הרב פרופ' שאול ליברמן ז"ל גרס "המירוס" - בספרו "על יוונים ויוונות") אלא יהיו קורין בהם ונוטלים עליהם שכר כלומדים נגעים ואוהלות. ר' חיים הסתפק האם קיבל ה' את תפילתו של דוד ואם אכן יכולה אמירת תהילים להיחשב לפני ה' כלימוד עיוני של הסוגיות החמורות בתלמוד כמו הסוגיות הנוגעות ללימוד נגעים ואוהלות. ר' חיים הסביר שאף שפרקי תהילים היו יכולים לרומם את האדם יותר מלימוד אינטלקטואלי של סוגיה מסובכת, בכל אופן עיקר תכליתו וחובתו של האדם בעולמו לא תבוא לידי מיצוי אלא בלימוד הסוגיות הסבוכות של נגעי צרעת והלכות טומאה וטהרה שהם עיקר לימוד מסכת אוהלות. כבר הזכיר פרופ' עמנואל אטקס בנושא זה את דבריו המאלפים של ר' משולם פייבוש הלר, בספר" יושר דברי אמת" שיצא לאר במונקאטש לפני למעלה ממאה שנים "אנשי דורנו אפילו בעלי התורה הגדולים, העלימו עין מתנאים אלה הנאמרים במשנה באבות פרק ג' (הכוונה למשנה

"בקרב תלמידיו של הגאון וגדולי החכמים של תחילת המאה התשע עשרה עולה ביתר התוקף שאלת היחס שבין תורה ויראה. החסידות שכבר התפתחה באופן ניכר בקהילות ישראל במזרח אירופה שמה כידוע את עיקר הדגש על דרכי עבודת ה' ואהבתו..."

של ר' חנינא בן דוסא שקבע שכל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת) וידמו שכבר יש להם כולם או מקצתם ונדמים שהם באמת בעלי תורה ...אבל באמת אילו רצו קצת לעיין בעצמם היטב יראו שלא זכו אפילו קצת מן הקצת מתנאי קטן שבהם" (שבדברי חנינא בן דוסא). אותו המחבר דיבר על הסתירה שיש בדבר, שהלומד תורה לשמה צריך לזכות במידת הענווה ויראת החטא, וחלק מן הלומדים משקיעים כל כוחם בכדי לזכות בתואר מופלג בתורה חריף ובקי. מכאן צמח לדעת ר' חיים הצורך לכתיבת הספרים, שיחברו בין הצורך ללימוד התורה הכוללת את הלימוד האינטלקטואלי הגבוה ביותר ובין עידון המידות וקניית דרכי הצניעות והענווה. ר' חיים הקדיש חלק ניכר מספרו נפש החיים לבירור היחס של התלמוד, על כל חלקיו כולל הלימוד המוסרי והמעשה, היינו יישום אותם הערכים בחייו של האדם.

כבר הזכרנו במאמרינו הקודם את ספרו של אליעזר ריבלין על "הצדיק ר' יוסף זונדל מסלאנט ורבותיו". באותו ספר שילב ריבלין מכתבים מאת ר' יוסף זונדל. בחלק מהם מדבר הכותב על קניין דרכי המוסר, שהיא הייתה חלק מתורתו. "והעזרה לזה כמו שכתב החסיד בעל מסילת ישרים, שהאדם צריך להתיישב בכל יום ובכל עת איזהו הדרך הישרה שיבור לו האדם לפי זמנו ואיכותו ועסקו, ואחר כך יפשפש במעשיו אם הולך הוא בדרך הטוב או צריך לתקן את מעשיו". ר' זונדל ביקש לשלב לימוד תורת המוסר בכל יום ולהפוך אותו כחלק משגרת הלימוד והמעשה. מכיון שר' יוסף זונדל היה תלמידו המובהק של ר' חיים מוולוז'ין יש לענ"ד לראות בהשקפת עולמו פיתוח והשלמה לדרכי הלימוד של התורה אותה הורה ר' חיים. עיקר הלימוד מחייב ידיעת התורה בשלמותה אך זו חייבת גם להשפיע על דרכי התנהגותו של האדם. לצורך כך יש לשלב גם לימוד מוסר כחלק מתכנית חייו של האדם. ר' יוסף זונדל הרבה להזכיר את הספר "מסילת ישרים" של הרמח"ל ואת ספר "חובות הלבבות" לר' בחיי. כך הפכו ספרים אלה לחלק משגרת הלימוד של ישיבות ליטא.

האיש שהפך את לימוד המוסר לחלק משגרת הלימוד בישיבות ליטא היה הרב ישראל ליפקין המכונה בפי כל ר' ישראל סאלאנטר. הוא נולד בעיר זגר אשר באזור קובנה בשנת תק"ע (1810). למד תורה בעיקר אצל ר' הירש ברוידא שהיה רבה של העיר סאלאנט, אך מי שהשפיע עליו יותר מאחרים היה ר' יוסף זונדל סאלאנטר, שהשפיע עליו ביותר לשלב את לימוד המוסר בתוך סדר הלימוד שלו. לימוד המוסר שינה גם את דרך לימודו של ר' ישראל בלימוד התורה בכלל ולשאוף ללימוד התורה הפשטני שהוגדר על ידו כלימוד התורה האמיתי. על פי עדותו של הרב דב כץ שכתב ספר על תנועת המוסר, החליט ר' ישראל ליפקין להסתובב בעיירות שבליטא ולדרוש בדברי תורה. רק אחרי שהכירו הכל בגאונותו בתורה היה מטיף לקהל בענייני תוכחה ומוסר וביקש מן קהל שומעי לקחו לשלב את לימוד המוסר בתוך סדר הלימוד הקבוע שלהם.

את עיקר פעולתו של ר' ישראל סאלאנטר כמרביץ תורה לרבים וכמפיץ של תנועת המוסר יש לייחס לתקופת ישיבתו בוילנה. ר' ישראל עקר לעיר זו בשנת ת"ר (1840) והוא היה אז בן שלושים שנה. באותו זמן הייתה וילנה מרכז של תורה אך גם מוקד רחב לחבורת משכילים אשר הייתה להם השפעה על כל יהודי האזור. בוילנה הוזמן לכהן כראש ישיבה בישיבת ר' מיילא. ישיבה זו הייתה מן הישיבות הוותיקות של וילנה. בישיבה זו כיהן זמן קצר ובגלל בעיות הקשורות בראשי הישיבה שכבר כיהנו בישיבה זו נאלץ לעזוב את מישרתו. משם עבר לאחד מפרברי וילנה ושם הפך להיות אחד ממרביצי התורה החשובים בעיר. הדבר שייחד את פעילותו של ר' ישראל ליפקין באותם השנים מעבר לשיעוריו שקנו להם שם בקרב טובי הלומדים שבעיר, הייתה העובדה שהוא הרבה לשאת דרשות ונאומים שעניינם תוכחה ומוסר ואף הקים בעיר "בית מוסר", בית מדרש מיוחד ללימוד המוסר. ביוזמתו של ר' ישראל הודפסו אז בוילנה ספרי מוסר רבים חלקם ספרים שלא היו מוכרים כלל בין קהל הלמדנים שבעיר. נזכיר בעניין זה כדוגמא את הדפסת הספר "תיקון מידות הנפש" לר' שלמה אבן גבירול וכן את הספר "חשבון הנפש" לר' מנחם מנדל לפין.

תאור נפלא של פעילותו של ר' ישראל סאלאנטר מצינו בספרו של הרב יחיאל יעקב וינברג "שרידי אש": "בפרק זמן זה כינס אסיפות פומביות גדולות בבית הכנסת הגדול ובשאר בתי הכנסת ובבתי מהדרש שבעיר ונשא דרשות מוסר בהתרגשות נלהבת. כח דיבורו העצום בתוספת קולו היפה ומלא העצמה עשוהו לחביב הקהל". גם אם נקבל את הטענה של חלק מחוקרי העיר וילנה ומצב היהודים באותו הדור שיש כאן הפרזה במידת השפעתו של ר' ישראל על קהל יהודי העיר אין ספק שהיתה מסורת בין יהודי העיר על מידת התקבלותו ברצון על קהל יהוד העיר של אמצע המאה התשע עשרה.

אחת הדרכים להכיר את שיטתו של ר' ישראל סאלאנטר היא לקרוא היטב את מכתביו כפי שפורסמו בקובץ "אור ישראל" שיצא לאור בוילנה בשנת תר"ס (1900) ונערך על ידי י' בלאזער. במכתב שכתב הרב בשנת תר"ט (1849) כתב לאחד מתלמידיו: "מעונים אנו בתאוות מדומות הכבוד מוציא את האדם מדעתו ואחריו נלך ובעקבותיו נצא מבלבל מוחנו ומכלה כוחנו להכין די סיפוקו. מבטל אותנו מן התורה, אשר היא חיינו ואורך ימינו בזה ובבא עושק ממנו המצוות וכל מידה יקרה, ינהלנו לעוונות ופשעים אשר לשמים יגיעו אנא ננוס לעזרה ולמי נפנה אם לא אל לימוד המוסר המייסרת לאדם לזכור אחריתו." (שם מכתב ב') ניתן בזה לראות שהרב לא כיוון ליצור מושגים מופשטים של אתיקה ודרכי התנהגות, אלא תורה הבאה להגדיר את המותר האסור והרצוי, אלא בעיקר לשחרר את נפשו של האדם מתכונות ומידות שליליות המפריעות לאדם בלימוד תורה וקיום מצוות בשלוות הנפש. לימוד המוסר בעיני מייסד התנועה היה סוג של "פסיכותרפיה" שתכליתה להרגיע את הנפש מן הכוחות השליליים שפועלים עליה, על מנת להשיג לימוד תורה ברוגע ובשלוות הנפש.

שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול.

*הרב אהרן כ"ץ. ראש כולל הלכה במכון גבוה לתורה אונ' בר אילן. רב קהילת "דובב עוז" רמת גן.

ותשובה ותפילה וצדקה

דברים שאמר כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג-צאנז זצללה"ה
בדרשת שבת מברכין חודש אייר ש"ק פרשת שמיני תשמ"ג

דיברתי כבר ביומא דהילולא של זקה"ק מצאנז זי"ע אודות המצב השורר כיום בארץ ישראל ובעולם כולו, שבני ישראל שרוים בסכנה מתמדת מאומות העולם המאיימים להשמיד ולאבד כל חלקה טובה שנותרה לפליטה מהחורבן האיום שעבר עלינו, ורואים ממש שאין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברתה, ועם כל זאת אנשים יושבים בשקט ובשאננות כאילו אין זה נוגע להם, ובטוחים כי מה שקרה שוב לא יקרה, שהרי ארץ ישראל מלאה חכמים וסופרים, ובפינה אחת בארץ ישראל אפשר למצוא יותר תורה מבכל תפוצות הגולה.

הגם כי יתכן שאכן כך הוא, אולם הרי גם דור המדבר היו דור דעה שכמוהו לא היה ולא יהיה עד ביאת המשיח, כמ"ש הרמב"ם במורה נבוכים (ובזוה"ק פר' שלח קסח, ב, לא הוה בעלמא דרא עילאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא), ועם כל זאת נענשו ולא זכו להכנס לארץ ישראל. כן בתקופת חורבן בית ראשון היו הנביאים ובתקופת בית שני היו התנאים, ואעפ"כ בעווה"ר חרבו המקדשות. כן בתקופת מסע הצלב ובשנות ת"ח ות"ט חיו בהם מגדולי הפוסקים ומאורי הדורות, ובתקופת מלחמת העולם הראשונה והשניה היו גם כן הרבה צדיקים גאונים וקדושים, ועם כל זאת כאשר מדת הדין היתה מתוחה אי אפשר היה לבטל את הגזירה, ומיהו זה שיוכל לדעת לבטח שלו לא יאונה כל און, ובישעיהו (כח, טו) מצינו שהוכיחם, לכן שמעו דבר ה' אנשי לצון וגו' כי אמרתם כרתנו ברית את מות וגו', לכן כה אמר ה' וגו' וכפר בריתכם את מות וגו'.

אפילו מי שיש בידו תורה ומצוות ומעשים טובים, וכי מותר לו לאדם לחשוב עצמו לצדיק ולבטוח בזכות מעשים טובים שעשה, הרי להדיא שנינו (נדה ל:) ואפילו כל העולם אומרים עליך צדיק אתה היה בעיניך כרשע, וכן (ברכות נה.) ג' דברים מזכירים עוונותיו של אדם וכו', ופירש רש"י שעל ידיהן מפשפשים למעלה במעשיו לומר בוטח זה בזכיותיו נראה מה הם עיי"ש. ומי הוא זה שיאמר זכיתי לכי, הרי אמרו (אבות ב, ד) ואל תאמין בעצמך עד יום מותך, וכל האומר הקב"ה וותרן יוותרו מעוהו (ב"ר ס"ז, ב"ק נ.).

עינינו רואות אפילו בארץ הקודש איך הרשעות והשנאה כנגד שלומי אמוני בני ישראל גואה ועולה, ורואים בעליל שהטומאה מתגברת להרפות ידי לומדי תורה ולבטל את בני ישראל מתשובה ותפלה ומעשים טובים, ומי יודע אם אין הדברים מתאימים למש"כ הרמב"ם הנ"ל. בפרט שרואים שהמצב מתוח כל כך בעולם ואומות העולם מתגרות אלו באלו, וכל אחת רוצה לבלוע את חברתה, וכולם מתאגדים באגודה אחת לטכס עצות ודרכים כיצד לאבד ח"ו את האומה הישראלית, ועושים פעולות שונות של הסתה וסיוע בממון ובכלי משחית לשונאיהם של ישראל, ובכל רגע עלולה ח"ו לפרוץ מלחמת עולם, ובכח כלי המשחית שבידיהם לאבד תבל ויושבי בה, וכבאבות (ה, ז) להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וכל יהודי בכל מקום שבעולם נמצא באותה הסכנה.

לעת כזאת התפילה היא מדאורייתא, וכמ"ש הרמב"ן בספר המצוות (מ"ע ה) שמכלל העבודה שנתפלל אליו בעת הצרות וכו', והיא מצוה על כל צרה שתבא על הציבור לזעוק לפניו בתפלה ותרועה וכו' עיי"ש. תחת אשר נלבש כסות חרדה להגביר חיילים לתורה ולהוסיף אומץ בקיום המצוות ביתר שאת ולהרבות בתפלה ובתחנונים לדר מרומים, עולם כמנהגו נוהג כאילו לא קרה מאומה.

האמת היא שגם בתקופת מלחמת העולם השניה שררה קרירות כזו בעולם. בפולין ערב פרוץ המלחמה היה כל אחד בטוח שהרשע ימ"ש לעולם לא יבצע את זממו ולא יוכל להוציא לפועל את איומיו, ולא עשו כנדרש בשעה קשה כזו, ואז לפתע התנפלו הגרמנים ימ"ש על פולין, ולדאבונינו אז היו השערים כבר סגורים ואי אפשר היה עוד לבטל את הגזירה האיומה. כך היה גם בהונגריה, כשהגרמנים ימ"ש כבר טבחו כמעט את מרבית העם היהודי בפולין הי"ד, אעפ"כ לא הרעישו עולמות, והיו כאלה שבניקל יכלו לברוח מבעוד מועד ולא עשו כן בהיותם בטוחים בנפשם שבהם לא תפגע יד ה'. בדרשה שאמרתי בבילגוריי בשנת תרצ"ט... הזהרתי אז כי עת צרה היא ליעקב, וכן אח"כ בקליינוורדיין, ונפלטו אז מפי המילים "מי יודע אם נתראה עוד", והנשים בעזרת הנשים בכו בקול גדול, אבל כנראה שהתשובה לא הייתה כדבעי, ואנשים לא שמו את הדברים אל לבם כראוי, ואף התרעמו עלי על שאני "רואה שחורות" ומפחיד את הבריות לשוא, ובעווה"ר הסוף ידוע...

אינני רוצה לומר זאת, אולם רואים בעליל שאותה הקרירות חוזרת ונשנית היום. כבר אמרתי פעם שהערבים צמאי הדם ימ"ש גרועים יותר מהצוררים הגרמנים ימ"ש, ושמחתי כששמעתי אח"כ שגם הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל אמר כך. והאמת היא שאילו היה בכוחי הייתי נודד מעיר לעיר לעורר את אחב"י לחוס על נפשם, עורו ישנים משנתכם לפני שיהיה מאוחר מדי, וכדאיתא בספר חסידים (סי' תריב) שצריכים לעורר רחמים לפני נעילת השערים כי אח"כ קשה מאד להמתיק את הגזירה. ואם אינהו אומות העולם בדידהו, נחזיק אנן בדידן באומנות אבותינו בתשובה ותפלה, ללמוד עוד דף גפ"ת ולומר עוד מזמור תהלים, וכל אחד יעשה כפי יכולתו, ונסתתר בבתי כנסיות ובבתי מדרשות מחמת המציק, עד שנזכה בקרוב לחזות בישועת ה', כי אוי למי שסבל את חבלי משיח ולא יזכה לראות בנחמה. ושמעתי בשם הרה"ק מהר"א מבעלזא זצוק"ל שאחד איחל לו פעם 'דער רבי זאל דערלעבן משיח', והשיבו 'אין דעמולטס אויך'.

על כן יאזור כל אחד כגבר חלציו להתאמץ בתורה ותשובה, וכמאה"כ עת לעשות לה' הפרו תורתך, פי' אימתי עת לעשות לה', כאשר רואים אשר הפרו תורתך, שלהרמב"ם זהו סימן שרוצים להעניש ח"ו, ובכח התורה והמצוות אשר אגוני מגנא ואצולי מצלא ננצל מכל צרה וצוקה.

ובקשתי שטוחה שיתענו בימים אלו בה"ב עד חצות היום, ומי שהתענית מפריע לו מלימוד או שאסור לו להתענות מטעמי בריאות יפדה את התענית בצדקה, שלא השק והתענית גורמים, רק תשובה ומעשים טובים. ובזכות זה יעזור השי"ת וירחם על פליטת עמו וימתקו הדינים ויתהפכו לרחמים על בני ישראל, ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשינו, ונגאל גאולת עולם בב"א.

סיפור לשבת

כולנו מסובין

{מעשה זה היה שגור בפ"ק מרן האדמו"ר מטולנא, רבי יוחנן טברסקי זי"ע,לספר בכל שנה בחג הפסח לעורר על חשיבות האחדות בין בני ישראל, ולכבוד "פסח שני" נתכבד בסיפור הזה, שאול שיף}

פתח ואמר: שמעתי מאדמו"ר הרה"צ רבי יואל מאסקאוויטש משאץ זצ"ל במאנטריאול, מעשה שהיה אצל הרה"ק הרבי ר' שמואל שמעלקא זי"ע, בעת שבא לשמש ברבנות בעיר ניקלשבורג, שבאו לפניו כמה מקצבי העיר וטענתם בפיהם, שקצב פלוני מסכן פרנסתם, היות שזה זמן רב שכל הבהמות שהוא קונה כדי לשחטן נמצאות כשרות לגמרי בלי כל סירכא (גלאט כשר), לכן מרבים בני העיר לקנות בשר בהמה רק אצלו, ואילו הם מפסידים, כי הבהמות שהם קונים נמצא לפעמים שהן טרפות, ולכן ביקשו שרב העיר יבדוק את הדבר, שמא עשה קצב זה יד אחת עם הבודקים וח"ו מאכיל טריפות את בני העיר.

ומאחר שהבין הרבי ר' שמעלקא זי"ע שהדבר צריך בדיקה, הלך בעצמו לבית המטבחים להשגיח בעיניו על כל הנעשה שם. לאחר שעקב אחר השחיטה והבדיקה היטב, ראה שאכן באמת כל הבהמות של קצב פלוני יצאו כשרות בלי שום סירכא, ולעומת זאת בבהמות של הקצבים האחרים היו ביניהן טריפות וסירכות. החליט הרבי ר' שמעלקא לבדוק זאת שוב, וכך הלך כמה וכמה פעמים בעצמו אל בית המטבחים, והנה תמיד חזר ונשנה הדבר. מכיון שראה שכך הם פני הדברים, קרא הרבי ר' שמעלקא להקצב ההוא וגזר עליו בגזירת מרא דאתרא שיגלה לו את סוד הדבר. מיד סיפר לו הקצב שבכל עת שהוא הולך לשוק הבהמות בא לשם איש נכבד שמקבץ מעות לפדיון שבויים, והוא זה שמראה לו איזו בהמה היא נקיה בלי סירכות, ותמורת זה נותן לו נדבה הגונה. כששמע זאת הרבי ר' שמעלקא פקד על הקצב שישלח אליו את האיש הנכבד ההוא.

והנה כאשר בא הנ"ל אל הרבי ר' שמעלקא בתחילה לא נתן לו שלום, כי היה ירא שמא אינו מסטרא דקדושה ח"ו, אלא שאל אותו מהיכן הוא יודע איזה בהמה היא כשרה. והשיב לו, שהוא רואה את אליהו הנביא זכור לטוב בשוק והוא זה שמגלה לו. שאל אותו הרבי ר' שמעלקא מה עושה אליהו הנביא בשוק הבהמות, והשיבו, שהוא משגיח שהבהמות הבאות מוולדות קודשים לא יבואו לידי ישראל, שלא יכשלו ח"ו במעילה בקדשים. כיון ששמע זאת הרבי ר' שמעלקא מיד נתן שלום להאיש הנכבד ההוא, ושמו היה הרה"ק רבי נתן נטע משינאווא זצ"ל, בעל סידור "עולת תמיד" ומחבר הספר "קישוטי כלה". ומזמן ההוא והלאה היה נוהג הרה"ק רבי נתן נטע לבוא לפרקים להרבי ר' שמעלקא זי"ע.

בתקופת חג הפסח שאל הרבי ר' שמעלקא את הרה"ק רבי נתן נטע אם הוא רואה את אליהו הנביא בסדר ליל הפסח, והשיבו, שאליהו הנביא מגיע אליו כל שנה בליל הסדר. ביקשו הרבי ר' שמעלקא שישאל אותו בשמו "אימתי קאתי מר" והבטיחו לעשות כך. לאחר חג הפסח בא הרה"ק רבי נתן נטע להרבי ר' שמעלקא וסיפר לו שמיד בתחילת הסדר בא אליו אליהו זכור לטוב, והוא שאל אותו את כל הארבע שאלות "מה נשתנה הלילה הזה וכו'" וביאר הכוונה בהם - מהי סיבת אריכות הגלות הזה, שכולה מצה ומריבה וכולה מרור וכו'. ואחר שגמר לשאול ענה לו אליהו הנביא בזה"ל: כולנו מ-סובין, מיר זענען אלע פין קלייען (סובין פסולת החיטין), "אך איני מבין פירוש הדברים"- אמר רבי נתן נטע, שבני דורו העידו עליו, שאין ספק כלל שהיה אחד מל"ו הצדיקים.

כשסיפר הרבי ר' שמעלקא דברים אלו לתלמידיו בני החבריא הקדושה, נענה הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'נסק זי"ע שהוא יפרש את הדברים. דהנה בגמ' בכורות (דף ח' עמוד ב') במעשה דסבי דבי אתונא אמרו ששאלו את רבי יהושע בן חנניה כמה שאלות בדרך מליצה והוא השיב להם כדרכם, ואחת מהשאלות ששאלו אותו הוא, שיש להם באר במדבר ואיך יוכלו להביא אותה לעיר, והוא השיב להם שיעשו חבל מסובין (קלייען), יחברוהו לבאר וכך ימשכו אותה. והנה לפום ריהטא נראים הדברים כדברים של מה בכך, שהרי במדבר אין באר, ומסובין לא יתכן לעשות חבל, כי אין טבע הסובין לידבק יחד כמו קמח, אלא שיש כוונה עמוקה הטמונה בזה: הבאר מרמז על בית המקדש שמשם היו שואבים רוה"ק, והיום באר זו בעוה"ר היא במדבר, כי בית המקדש נחרב, ושאלו איך נוכל להביא את הבאר לעיר הקודש ירושלים ת"ו, ועל זה השיב להם שהסיבה לעיכוב הגאולה הוא מפני שאין אחדות בישראל, ועם ישראל כמו הסובין שאינם נדבקין לגוף אחד, ואילו היינו יכולים לדבק את כולם לאחד, ולעשות מהם חבל אחד היינו מביאים עי"ז את בית המקדש לעיר. ובזה פירש הרבי ר' אלימלך זי"ע את דברי אליהו הנביא שאמר "כולנו מסובין, מיר זענען אלע פין קלייען (סובין פסולת החיטין)", דאנחנו עדיין כמו הסובין הללו שאין אחדות ביניהם, וזו סיבת אריכת הגלות.

וסיים אדמו"ר זי"ע: צריך להיות אחדות, וזה כל העניין.

והשי"ת יוציאנו בקרוב משעבוד לגאולה, אכי"ר.

חוק וסדר

פינה משפטית מאת עו"ד משה פרידל

והפעם: שוחד

לאור פניות רבות שהיו אלי לפרסם מאמרים בסוגיית המשפט הפלילי, החלטתי להביא בפניכם סידרת מאמרים בנושא.

המשפט הפלילי הינו הבסיס להתנהלות המתוקנת של האזרח במישור היומיומי.

קודקס החוק הפלילי קובע מה יורשה האזרח לעשות ומה לא.

ביסוד הדברים מצוי העיקרון לפיו הכול מותר לבד ממה שנאסר באופן מפורש.

חוק העונשין מפרט אין ספור עבירות אסורות והעונשים בצידן. אף כי כן בבסיס המשפט הפלילי מצויים מספר עקרונות מנחים ועקרוניים.

חרף התחושה הרווחת בציבור כי לאזרחים שומרי חוק אין דבר וחצי דבר עם החוק הפלילי הרי שבסופו של יום לא כך הם פני הדברים.

לבד מהמגע השוטף עם סוגיות משפטיות פליליות כגון עבירות תעבורה, מיסים, מפגש עם המכס, ושאר עניינים לכאורה יומיומיים, הרי שלא פעם עלול האזרח להיתקל עם נציג החוק בשל תקלה שקרתה: החל ממעידה חד פעמית אשר לא ייחס לה את החשיבות הראויה וכלה באשמת שווא אותה תפל עליו צד ג' בעל נגיעות באינטרסים שליליים.

במקרים כגון אלה ימצא את עצמו האזרח הנורמטיבי מתמודד עם שאלות אשר נפלו עליו כרעם ביום בהיר: כיצד עלי להשיב לשוטר? כיצד עלי לנהוג בחקירה? האם לפתוח את חרצובות לשונו או לשמור על זכות השתיקה? האם לנדב מידע או לקמץ באינפורמציה. האם להתחנן על נפשו או לעמוד על שלו. האם הוא רשאי להתנגד לחיפוש ללא צו אותו מבקש נציג החוק לבצע בביתו או במכוניתו. והאם אכן מה שיאמר או יעשה, ישמש נגדו בבית המשפט.

לא פעם שואל את עצמו אזרח בטרם מעשה האם האקט אותו הוא מבקש לבצע מותר או אסור. האם מותר לו להקליט את אותו אדם המאיים עליו. האם הוא רשאי לצלם את הגננת בה הוא חושד כפוגעת בילדיו וכיוצא באלה מקרים יומיומיים.

במהלך הסדרה ננסה ליתן תשובה לשאלות המתעוררות, לגעת בסוגיות שכיחות ולהתוות עקרונות כלליים המבהירים ומאירים את רוח החוק.

אף כי תהא בכך חריגה משמעותית מסדר הדברים, הרי שלאור מספר פניות שהיו אלי ולאור הפרשיות שבכותרות, בחרתי לפתוח בסוגיית השוחד.

במאמרים הבאים אנסה ליתן מענה לשאלות המקננות לא אחת אצל אנשים נורמטיביים מן הישוב.

האם מענק לעובד חברת הסעות כתמריץ יוגדר כשוחד?

מה ההבדל בין אותו מתת לעובד חברה ממשלתית, לעובד קואופרטיב אגד ולעובד חברת הסעות פרטית? למי מהם מותר להעניק שי ולמי לא ומדוע.

האם מותר ליתן מתנה לחתונת בנו של עובד ציבור עמו האזרח מיודד?

האם זה משנה אם אותו עובד ציבור מטפל בעניינו האישי? האם זה משנה אם מדובר בקרוב משפחה? מהם הגבולות ומהם הכללים הנורמטיביים?

לפעמים מדובר בשאלות סקרניות של מתבונן מהצד אשר מתייגע בשאלה האם קיימת אפשרות להרשיע אדם בקבלת שוחד כאשר אין נותן שוחד ולהיפך, האם ניתן להרשיע אדם במתן שוחד כאשר אין מקבל?

על כל אלה ועוד ננסה להשיב בסדרה הקרובה.

על קצה המזלג חשבתי לגעת השבוע דווקא בשאלה שאיננה נוגעת ישירות לחוק אלא יותר לשאלה המתרוצצת בקרב הציבור האם פרשת הולילנד בה מעורבים לכאורה בכירי הבכירים בכלכלה, במשק ובפוליטיקה הישראלית הינה שבר חדש בחברה והאם מדובר בעליית מדרגה.

> "מה ההבדל בין אותו מתת לעובד חברה ממשלתית, לעובד קואופרטיב אגד ולעובד חברת הסעות פרטית? למי מהם מותר להעניק שי ולמי לא ומדוע..."

מבחינת היקפי הכספים שעברו מיד ליד הדברים אינם ידועים וההשוואה קשה, משום שיש להביא בחשבון את המצב הכלכלי במשק בכל תקופה ותקופה והיקפי השוחד הינם באופן יחסי לרמת החיים ולרמת ההכנסות באותה תקופה. אף כי כן מבחינת רמת האנשים המעורבים הרי שמאז ומעולם היו נגועים בשחיתות ובשוחד דווקא אנשים מרום המעלה.

בשנת 1976 מינתה ממשלת ישראל את אשר ידלין לנגיד בנק ישראל.

ידלין שימש אותה עת כמנכ"ל קופת החולים של ההסתדרות והיה מהאנשים החזקים, העוצמתיים, הנחשבים ובעלי המעמד הגבוה ביותר במדינת ישראל דאז.

איש לא ידע כי 3 ימים בטרם מינויו החלה נגדו חקירה סמויה בגין מעלליו. החקירה העלתה כי ידלין העביר למקורבים לו, מתווכת ועורך דין, את הטיפול בכספי קופת החולים של ההסתדרות וקיבל מהם אחוזים כשוחד במזומנים ממש.

החקירה נפתחה בגין תלונה שהגיש עיתונאי, ואלמלא כן סביר להניח כי חרף מעלליו והשחיתות בה היה נגוע היה משמש ידלין כנגיד בנק ישראל בפועל ומי יודע לאן היה ממשיך להתקדם.

פיצוץ הפרשה הוביל בין השאר להתאבדותו של שר השיכון אברהם עופר שהיה אחד מהמסמרים האחרונים בארון המתים של ממשלת העבודה/מפא"י המיתולוגית אשר שלטה בכיפה מאז קום המדינה.

רבים טוענים כי פיצוץ הפרשה ופרשת הדולרים של רבין הביאו את הסוף לשלטון של הממשלה ולמהפך אשר הוביל לעליית הליכוד לשלטון.

הכותב הינו בעל משרד עורכי דין ברעננה

שו"ת קיץ
הרב שבתי יגל

שאלה: התארחנו בשבת במלון ליד שפת הים. האם מותר לנו להתרחץ בשבת בים? האם מותר לנו להתרחץ בברכת המלון (בשעות הבוקר המוקדמות כשאין שם איש)?

תשובה: **לאשכנזים אסור. לספרדים-כדאי להימנע.**

ביאור: רחצה בים או בברכה בשבת, עלולה לגרור בעקבותיה כמה וכמה חילולי שבת, כגון: סחיטת השער אחרי הרחצה, מלאכת הוצאה על ידי טלטול המים שעל גופו כמבואר בשו"ע סימן שכ"ו סעיף ז',[א] ועוד חששות. ועיין בספר ילקוט יוסף על הלכות שבת חלק ב' עמ' ז'-י"ד, מה שהאריך בזה.

ומשום כך מבואר בגדולי הפוסקים האשכנזים, התרומת הדשן[ב] והמהרי"ל[ג] (לפני כ-600 שנה) שהמנהג הוא שלא להתרחץ בשבת בנהרות בימים וכדו'.[ד] והובאו להלכה במגן אברהם ובמשנה ברורה.[ה]

אמנם רבים מהפוסקים הספרדים כתבו שמנהג זה לא הונהג בקהילות הספרדים, ואין להם אלא פשט דברי השולחן ערוך בסימן שכ"ו סעיף א' המתיר רחיצה במים צוננים. אמנם הרב עובדיה יוסף שליט"א פסק שאף לבני ספרד, ראוי ונכון להימנע מרחיצה בים ובבריכה בשבת.[ו]

עוד יש להדגיש: דכל האמור לעיל הוא רק לענין עצם הרחיצה והשהייה במים, אמנם לשחות במים, מבואר שולחן ערוך סימן של"ט סעיף ב', דחז"ל אסור לשחות בשבת, גזרה שמא יבא לתקן כלי שיט, אך מבואר שם שאם יש לברכה שפה מסביב אין איסור מצד זה.

א - וחשש זה יותר מצוי בים מאשר בברכה אם נמצאת בתוך התחום של הערוב.
ב - שו"ת תרומת הדשן סימן רנ"ה ורנ"ו.
ג - שו"ת מהרי"ל סימן קל"ט.
ד - ולעניין האם מקלחת במים קרים ג"כ בכלל המנהג, עיין בשו"ת אגרות משה או"ח חלק ד' סימן ע"ה.
ה - מג"א בסימן שכ"ו ס"ק ח' ומ"ב שם ס"ק כ"א. ולענין טבילה במקווה עיין ביאור הלכה שם סוף ד"ה 'אדם מותר' וספר אורחות שבת חלק א' פרק י"ג הערה פ"ח.
ו - כך מובא ע"י בנו הרב יצחק יוסף בילקוט יוסף שם, ובחלק ה' עמ' פ"ד הוסיף שיש בזה משום פריצת גדרי השבת.

שביבים
/ שאול שיף

פסח שני החל היום: המשמעות

אדמו"רי חב"ד לדורותיהם נוהגים היו לומר לקראת פסח שני שמועדו בי"ד אייר:

"פסח שני ענינו הוא אין "אבוד" (להתיאש מלתקן), תמיד אפשר לתקן. גם מי שהיה טמא, מי שהיה בדרך רחוקה, ואפילו "לכם", שהדבר (החטא) היה ברצונו, אף-על-פי-כן אפשר לתקן.

הקדושים בהילולא דרשב"י בל"ג בעומר

שמעו קלא: עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון (אדרא זוטא רצ"ו)

מצאנו קדוש-ישראל מדבר, רבנו עובדיה מברטנורא זצ"ל, המספר במכתבו אל אחיו על עלייתו למירון בל"ג בעומר שנת רמ"ט, (נדפס בספר "דרכי ציון" והביאו הרה"צ ריא"ז מרגליות זצ"ל בספרו הילולא דרשב"י, ע' פט). במכתבו כותב הוא על הנסיעה והקיבוץ למירון ליום ל"ג בעומר, וזל"ק: "ביום י"ח אייר באים מכל הסביבות ומדליקין אבוקות גדולות מלבד מה שמדליקין עליה נר תמיד... הרבה עקרות נפקדו, וחולים נרפאו בנדר ובנדבה שהתנדבו למקום ההוא".

❋

המקובל האלקי רבו של האריז"ל, רבינו משה קורדובירו מספר על נסיעתו למירון יחד עם החבורה הקדושה שנמנו כולם מבני עליה משמנה ומסלתה של עיר הקודש צפת: "מרן" רבי יוסף קארו, רבי שלמה אלקבץ בעל ה"לכה דודי" וחבריהם, וזה לשונו הטהור של הרמ"ק:

"בשנת הש"ח ואני בתוך המדרש (של) רבי שמעון בר יוחאי ע"ה במירון ונשתטחנו בקרבו בציון רבי שמעון ורבי אלעזר ע"ה ועדיין מרחשי שפתי, ושם התפללתי תפילה קצרה מתוך קירות ליבי, ואחר כך קם מורי על רגליו ופרש את הפסוקים בפרשת "זכור את אשר עשה לך עמלק" מלבד פירושים אחרים שפרש עליו, וכן מקצת חברים. קמתי אני והסתכלתי ואני פני לדרום קצת, ימיני לציון רבי אלעזר ומשמאלי ציון רבי שמעון, ופתחתי בפרשת זכור ואמרתי, כי הנה רבי שמעון הוא בגבורה כמו שפירש בזהר במקומות רבים, ורבי אלעזר ודאי מצד החסד. שכן, בשמו כלול "א-ל" שהוא חסד, וראיתי להכריע ביניהם בדברי תורה שהיא במידת תפארת, ואף על פי שאיני ראוי שהם יתעטרו בי מפני רוע מעללי עם כל זאת יתעטרו על ידי בדברי תורה שאינם מקבלים טומאה ואינם מיטמאים על ידי ח"ו.

על אותו נסיעה מעיד המקובל האלקי רבי משה גאלאנטי מתלמידי הרמ"ק, שרבם פירש באזניהם בדרך נפלאה מאוד את אחד ממאמרי הזהר הקדוש ומסיים: "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו ותנוח נפשו בגן אלוקים כמו שהניח את דעתנו"...

הגה"צ ריא"ז מרגליות כותב על כך ב"הילולא דרשב"י" בזה הלשון: מדברי קדשו של הרמ"ק ניקח מוסר כיצד לבוא שם למירון בחרדת קודש, כי אם הקדוש הרמ"ק אשר היה קדוש ונורא וצדיק ונקי משום חטא, ובכל זאת ראו נא גודל פחדו ויראתו והתבטלותו, כ"ש אנחנו בני הדור האחרון והשפל הזה אשר כל ראש לחלי וכל לבב דווי מכף רגל ועד ראש אין בנו מתום פצע וחבורה, כיצד ניכנס לאתר הקדוש ללא פחד ויראה, בין שני הרים הגבוהים, שני הציונים הק' של רשב"י ורבי אלעזר בנו אשר מאריות גברו...

על העליה למירון ישנה עוד עדות קדומה משנת רפ"ב המובאת בספר "מסע מירון" של הגה"צ רבי מנחם מנדל ראבין זצ"ל, שערך

את ספרו על קורות היום הגדול בארה"ק "ל"ג בעומר", הוא מביא את דברי הרב רבי משה באסולה המספר: "בט"ו באייר שקורין לו פסח שני עשו שם במירון שיירה גדולה, היו שם יותר מאלף נפשות כי באו רבים מדמשק עם נשיהם וטפם ורוב קהל צפת וכן קהל לבוקע (פקיעין), ועמדנו שם שני ימים ושני לילות חוגגים ושמחים, והתפללנו על כל ציוני הצדיקים אשר שם.

❊

כן מסופר בספר מצבות קודש על שמחת ההילולא בל"ג בעומר בשנות דור קדומות בארה"ק: היו מתאספים בצפת ויוצאים בערב ל"ג בעומר ברגל לאורך השביל ההולך למירון והמתפתל בהרים הנהדרים, רק החלשים והזקנים היו רוכבים על חמורים ופרדים. הערבים מהכפרים היו יודעים כבר את זמן החגיגה והיו באים אל שוקי צפת עם חמורים ופרדים ומשכירים אותם לעולים, באמצע הדרך במקום הנקרא בערבית ביר א שיח (- באר הזקן) היו היהודים נוטים אוהל ומכינים מים לשבור את צמאונם של עולי הרגל הרבים. בהילולא זו השתתפו גם מתושבי הארץ ומתפוצות הגולה...

ובהקדמת ספר שארית יוסף להגה"ק רבי יוסף ידיד הלוי זצ"ל מחכמי המערב מסופר כך: בכל שנה היו באים תיירים לרוב מכל הארצות לצפת, בעבור הילולת רשב"י הקדוש, ובערב חג ל"ג בעומר הוא יום ההילולא היו יוצאים מצפת בדרך למירון בתהלוכה רבת עם, נושאים את ספרי התורה בשירה ובזמרה ופניהם אל הכפר מירון מקום ציון רשב"י הק', אתם הלכו הרבה מבני העיר צפת ובתוכם גם מחכמי ורבני העיר, ושם כידוע ישבו במדרש רשב"י כל הלילה לקרוא בזוה"ק.

וכך כותב אחד מחכמי צפת רבי שלמה שלימל בשנת שס"ז: "שתי פעמים בשנה חוק ולא יעבור הולכים כל חכמי סגולה הבקיאים בחכמת האמת יותר מכל החכמים למירון, שם קבורין רשב"י ור"א בנו, והלל ושמאי ורבי יוחנן הסנדלר, ועל כל אחד בנוי כמו מגדל גבוה ד' קומות איש, והתנא קבור מבפנים והמגלד מקיפו מכל צד, ושם פורשים אהל אחד מקברו של רשב"י עד קברו של רבי אלעזר ויושבים שם בין רשב"י ור"א עשרה ימים ועשרה לילות רצופים ועוסקים בספר הזהר. דהיינו, חכם אחד מגיד והאחרים מקשיבים, ויש להם שמש אחד המכין להם מאכל, וארבעה גויים חגורים בכלי זיין עומדים בכל לילה מבחוץ כדי לשמור אותם מהגנבים... וזה הסדר הם עושים עשרה ימים קודם חג השבועות, ועשרה ימים קודם ראש השנה."

תורתו מגן לנו, היא מאירת עיננו, ימליץ טוב בעדנו, אדוננו בר יוחאי!

(לוקט בבטאון "העדה")

אדמו"ר ציוני-דתי?!

להלן קטע משיעור שניתן בימים אלה מאת הרה"ג פרופ' נריה גוטל שליט"א העומד בראש מכללת "אורות"

"אדמו"ר חסידי ציוני-דתי למהדרין גר בתל אביב עם קום המדינה: הרב יעקב פרידמן זצ"ל, האדמו"ר מהוסיאטין.

בליל שבת ו' באייר תש"ח, שעות ספורות אחר ההכרזה על הקמת המדינה, נשא הרב דרשה אשר קוטב עניינה: החשיבות שבהקמת מדינה וכיצד נכון להתייחס אליה ולקדמה. הדגש: מדינה איננה רק ישות פיסית וחייבים להחדיר בה "יידישקייט" - מסר ציוני-דתי מובהק.

דרשה זו נכללה לימים בספר דרשותיו "אהלי יעקב", לפרשת אמור. דא עקא, גמדים טרוטי עיניים "היודעים טוב יותר מרבותיהם" מה "נכון" ומה "לא נכון", עשו בספר כבשלהם, וכאשר הוא נסרק למאגר התורני הממוחשב "אוצר החכמה" הושמטה ממנו דרשה זו! מצוה וחובה אפוא להחזיר עטרה ליושנה, לפרסם את מעשה הנבלה, ומה המתאים יותר ליום העצמאות מלימוד ועיון כדבעי בדרשה נפלאה זו."

האמנם יום עצמאות?

ראיתי את המאמר המשמש כפתיח לגליון השבוע האחרון, שתוכנו נסוב סביב דבריו של הרב צבי יהודה:

"המדינה של הקב"ה, החזירים של בן גוריון".

איני רואה את עצמי ראוי לדון בדבריו של הרב, ואפילו לא לחלוק על כותב המאמר הנ"ל. אבל זה נראה לי מאד פתטי לחשוב שעדיין אנו רואים את המדינה כמשהו שאפשר לחשוב עליו במושגים של רצון ה'.

אם עד גירוש גוש קטיף, חשבנו שהמדינה מושלמת מבחינה מוסרית או מדינית, ורק בקטע הרוחני עדיין צריכים רחמי שמים כדי שתונהג בדרך התורה. הרי שהוכיחו לנו חמש עשרה השנים האחרונות שלא כך הוא. אני לדעתי רואה את המפנה בגישה אל המדינה מאז רצח רבין, ולא כפי שרבים חושבים שהמפנה החל בגירוש גוש קטיף. כי אז כולם נוכחו לדעת שקיימים כאן שני עמים שונים, שאין להם כל מכנה משותף.

למדינה אין היום שום שמץ מוסריות, הן בענייני דת ומדינה, הן בענייני משפט, הן בענייני הגנה על היהודים בארצם. מדינה שמגינה בלהט ובטירוף חושים על ערבים ורוצחים וגם על מרגלים יהודיים בגלל פחד מהתקשורת, ורודפת באכזריות ובטירוף את היהודים הדתיים בכל עת מצוא. אינה ראויה להיקרא "מדינת היהודים".

יתכן שבעת הקמת המדינה עוד תלו תקוות מסוימות, אבל בשנים האחרונות אין כל טעם להגן על שמה וכבודה של מדינת ישראל שמביישת את עצמה לדעת. ולכן זה מאד מוזר שבמדור "שביבים" מובא בגאווה מסוימת שאדמו"ר רוזין היו אומרים הלל ביום העצמאות לאחר קום המדינה, בעוד שהדבר ידוע שלאור ההתפתחויות שהיו בשנים שלאחר מכן, הם חזרו בהם, ובוודאי שלא אמרו הלל. וחלק מאדמו"ר רוזין מתעבים היום את מדינת ישראל כמעט כמו הנטורי קרתא.

ולמה אני כותב את כל זה? כי אני מתגורר באזור חרדי. ואצל החרדים ישנה בדיחה שחוזרת על עצמה בשנים האחרונות. שהיום גם החילונים כבר אינם גאים במדינת ישראל, ואינם חוגגים את יום העצמאות אלא כיום חופשי מהעבודה ותו לא. ורק שני מגזרים במדינת ישראל זוכרים שישנו חג המכונה יום העצמאות: המתנחלים וחסידי סאטמר. המתנחלים, מהצד השמח בכך. וחסידי סאטמר, מהצד שכועס על כך. אבל חוץ מהם, אף את

אחד מהציבור החילוני או אפילו החרדי זה לא מעניין.

הכותב בכאב ובצער, שי יוסף

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות
והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
טל. 052-7723288
אימייל. gilwein26@012.net.il